

პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი
PERIODICAL SCIENTIFIC JOURNAL
ПЕРИОДИЧЕСКИЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2346-8467

აგრო
AGRO
АГРО
NEWS

№1

ქუთაისი – Kutaisi – Кутаиси
2016

ჟურნალი წარმოადგენს
კავშირი იმერეთის აგროეკოლოგიური ასოციაციისა და
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრარული ფაკულტეტის
პერიოდულ-სამეცნიერო გამოცემას

სარედაქციო კოლეგია:

ლორთქიფანიძე როზა – (მთავარი რედაქტორი);
ავალიშვილი ნინო (სწავლული მდივანი);
ურუშაძე თენგიზი; პაპუნიძე ვანო; შაფაქიძე ელგუჯა; ასათიანი რევაზი; კოპალიანი როლანდი; ჯაბნიძე რევაზი; კინწურაშვილი ქეთევანი; მიქელაძე ალექსანდრე; ჭაბუკიანი რანი; ქობალია ვახტანგი; ფრუიძე მაყვალა; ჩანახიანი-ანასაშვილი ნუნუ; დოლბაია თამარი; ყუბანიშვილი მაკა; კვლენჯერიძე ნინო; ყიფიანი ნინო; ხელაძე მაია; კილასონია ემზარ; კვლიშვილი მანანა; ჩხიროძე დარეჯანი; ჯობავა ტრისტანი; წიქორიძე მამუკა; თავბერიძე სოსო; თაბაგარი მარიეტა; კილაძე რამაზი; მეტრეველი მარიამი; დვალაძე გულნარა; ნემსაძე მარიამი.

სარედაქციო კოლეგიის საზღვარგარეთის წევრები:

იოფე გრიგორი (აშშ); კავალიაუსკას ვიდასი (ლიტვა); ჩუხნო ინნა (უკრაინა); ბელოკონევა-შიუკაშვილი მარინა (პოლონეთი); გასანოვი ზაური (აზერბაიჯანი); მამადოვი რამაზანი (თურქეთი); სანტროსიანი გაგიკი (სომხეთი); სალინდიევი ულტემურატი (ყაზახეთი).

The magazine is a periodical scientific publication of
Imereti Agro-ecological Association and
Akaki Tsereteli State University Faculty of Agrarian Studies.

EDITORIAL BOARD

Lortkipanidze Roza – (Editor in Chief);
Avalishvili Nino – (Academic Secretary);
Urushadze Tengiz; Papunidze Vano; Shapakidze elguja; Asatiani Revaz; Kopaliani Roland; Jabnidze Revaz;
Kintsurashvili Ketevan; Mikeladze Aleksandr; Chabukiani Rani; Qobalia Vaxtang; Fruidze Makvala; Chachkhiani-Anansashvili Nunu; Dolbaia Tamar; Kubaneishvili Maka; Kelendjeridze Nino; Kipiani Nino; xeladze Maia; Kilasonia Emzar;
Kevlishvili Manana; Chxirodze Daredjan; Jobava Tristan; Tsiqoridze Mamuka; Tavberidze Coco; Tabagari Marieta; Kiladze Ramaz; Metreveli Mariami; Gvaladze Gulnara; Nemsadze Mariam.

FOREIGN MEMBERS OF EDITORIAL BOARD

Ioffe Grigory (USA); Kavaliauskas Vidas (Litva); Chuxno Inna (Ukraine); Belokoneva-Shiukashvili Marina (Poland); Gasanov Zaur (Azerbaijan); Mammadov Ramazan (Turkey); Santrosian Gagik (Armenia); Sagyndykov Ultemurat (Kazakhstan).

Журнал представляет
Периодическое научное издание
Союза агроэкологической ассоциации Имерети и
Аграрного Факультета Государственного Университета Акакия Церетели

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Лорткипанидзе Роза – (главный редактор);
Авалишвили Нино – (Учебный Секретарь);
Урушадзе Тенгиз; Папунидзе Вано; Шафакидзе Элгуджа; Асатиани Реваз; Копалиани Роланд; Джабнидзе Реваз;
Кинцурашвили Кетеван; Микеладзе Александр; Чабукиани Рани; Кобалия Вахтанг; Фруидзе Маквала; Чачхიანი-Анашавილი Нуну; Долбая Тамар; Кубанейшвили Мака; Келенджеридзе Нино; Кипиани Нино; Хеладзе Маия;
Киласония Эмзар; Кевлишвили Манана; Чхиродзе Дареджан; Джобавა Тристан; Цикоридзе Мамука; Тавберидзе Сосо; Табагари Мариета; Киладзе Рамаз; Метревели Мариами; Гваладзе Гулнара; Немсадзе Мариам.

ЗАРУБЕЖНЫЕ ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ:

Иоффе Григори (США); Кавалиаускас Видас (Литва); Чухно Инна (Украина); Белоконева-Шиукашвили Марина (Польша); Гасанов Заур (Азербайджан); Маммадов Рамазан (Турция); Сантросян Гагик (Армения); Сагиндигов Ултемурат (Казахстан)

როლანდ კოპალიანი – თხილის წარმოების ზრდის დინამიკა საქართველოში რეგიონების მიხედვით _____	9
ქეთევან კინწურაშვილი – კოფეინის ბანსაზღვრის და მისი მიღების ექსპრეს მეთოდი _____	13
Роза Лорткипанидзе – АГРОЭКОЛОГИЧЕСКАЯ СРЕДА ОСУЩЕННЫХ ПОЧВ МЕГРЕЛИИ _____	18
რეზო ჯაბნიძე – ღარბი, რომ განვითარდეს და აღორძინდეს _____	22
Сантросян Г.С. – ЦЕННЫЕ ФОРМЫ АБРИКОСА “ХАРДЖИ” В АРМЕНИИ _____	32
ნუნუ ჩაჩხიანი-ანასაშვილი – ბიოლოგიური მეთოდი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტის მიღების ბარანტია _____	35
Roza Lortkipanidze, Nino Kelenjeridze – RAISING SOIL FERTILITY IN OLIVE PLANTATIONS VIA CLOVER CULTURES IN CONDITIONS OF TSKALTUBO DISTRICT _____	40
ვახტანგ ქობალია – მანღარინ „აღრეშლას“ ნუცეღარული თესლნერგების ფორმათა მრავალფეროვნების ბიო-მორფოლოგიური და სამეურნეო მაჩვენებლების შესწავლის შედეგები _____	42
მარიეტა თაბაგარი, ვლადიმერ უგულავა, შორენა კაპანაძე, ნატალია ჯინჭარაძე – აღმოსავლური ხურმის ჯიშების სამეურნეო მახასიათებლების შესწავლა ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტის კირობებში _____	48
ნინო ავალიშვილი – ბეოლოგიური პროცესების როლი ქანებისა და რელიეფის ფორმირებაში _____	51
ლ.გ. ბაზერაშვილი, ნ. ბოკუჩავა, მ. კეველიშვილი, ნ. ჯიბლაშვილი – წაბლის დაავადებანი წინანდლის დენდროკარკში _____	56
ტრისტან ჯობავა – ლიმონ ქართულის, მეიერისა და დიოსკურიას მაღსეპრობამქეობის შესწავლის შედეგები _____	58
Мака Кубанейшвили – ТОПИНАМБУР (ЗЕМЛЯНАЯ ГРУША) – ПОЛЕЗНОЕ РАСТЕНИЕ _____	66
გულნარა დვალაძე – მაყვლის (Rubus) მცენარის მიზანდასახული კულტივირების პერსპექტივა ახალი სახის კვების მრეწველობის საღებავის წარმოებისათვის და ბიომრავალფეროვნების დაცვა _____	69

ნინო ყიფიანი, მაია ხელაძე – ტრიფოლიატის სხვადასხვა ფორმების ბიო-მორფოლოგიური დასასიათება _____	72
ნინო კელენჯერიძე, ნელი კელენჯერიძე – ორბანული და მინერალური სასუქების შედარებითი ეფექტურობა დაბალნაყოფიერ ალუვიურ ნიადაგებზე გაშენებულ ფეიჭოს პლანტაციაში _____	76
ნატალია სანთელაძე – ფეიჭოს კულტურის ეკონომიკური ეფექტურობა იმერეთის რეგიონის ალუვიურ ნიადაგებზე _____	79
ვაჟა თოდუა, დალი ბერიკაშვილი, სოფიო ცქვიტაია – ველური ხილი, გამრავლება, ჭიმიური შემადგენლობა და გამომწენების პერსპექტივები _____	81
ლია კოპალიანი – ზეთისხილის ყვავილობისა და ნაყოფმსხმოიარობის ფენოლოგიური ფაზების მიმდინარეობა იმერეთის რეგიონში _____	90
მზია კურდღელია – ლავანდის კულტურის პერსპექტივა საქართველოში _____	93
ალექსანდრა ჩაფიჩაძე, მაკა ყუბანეიშვილი – ჩაიოტა (<i>Sechium edule</i>) – ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წყარო _____	97
სულიკო ბერიძე – ცხოველთა კვების ტრადიციები საქართველოში და მისი გავლენა პროდუქტიულობაზე _____	101
მაცვალა ფრუიძე, ეკატერინე ბენდელიანი – ლუდის შენახვაზე მოქმედი ფაქტორები _____	104
ეკატერინე კახნიაშვილი – ჩაის არომატიზაცია და მიღებული პროდუქტის ეკონომიური გაანგარიშება _____	110
ვარლამ აკლაკოვი – პროლინის, არბინინისა და ჰისტიდინის ბარდაქმნის ზოგიერთი თავისებურებანი საფუძვრებში ღვინის შამპანიზაციისას _____	114
მალხაზ მიქაბერიძე – აბრონეფლეულის სემპტრულ-ოპტიკური მახასიათებლების გამოკვლევა _____	118
თამარ ხუციძე – ველური ყვავილოვანი მცენარის - შავყამალას (<i>Scrophulariaceae Lunariifolia Boiss</i>) გვირგვინის ფურცლების მღებავი ნივთიერების მორფოლოგია _____	121
ნანა ქათამაძე, თამარ ხუციძე – ჩაის ფოთლის შენახვისა და ტრანსპორტირების პერიოდში მიმდინარე ჭიმიური და მიკრობიოლოგიური პროცესები _____	124
თეიმურაზ კანდელაკი, რამაზ კილაძე, ჯამბულ ქანთარია – თბილისის „კუს ტბის“ რეკრეაციული ზონის დენდროფლორის მდგომარეობის შეფასება და სარეკონსტრუქციო ღონისძიებების მეცნიერული დასაბუთება _____	128
ქეთევან ქუთელია – აქტინიდიის კულტურის თესლით გამრავლება _____	136

ეთერ ბენიძე, ვანდა გვანცველაძე – ბარემოს ტემპერატურული პირობების გავლენა ზოგიერთი ბაზაფხულზე მოყვავილე მერქნიანი მცენარის ფენოფაზების მიმდინარეობაზე _____	138
თეიმურაზ კანდელაკი, რამაზ კილაძე, ჯამბულ ქანთარია – ძალაძე თბილისის საზღვრებში და მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული მწვანე ნარბავებისა და სახელმწიფო ტყის ფონდის დაცვის რეზულირების მმქანიზმის შეფასება _____	144
ეთერ ბენიძე, ეკატერინა გუბელაძე, მარინა კუცია, იზა ოჩხიკიძე, ქეთევან ქუთელია – აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჯავჭავაძის გამზირზე მდებარე სასწავლო კორპუსის მიმდებარე ტერიტორიის ლანდშაფტურ-ეკოლოგიური შესწავლის შედეგები _____	151

2 **მულტიდისციპლინარული დარგები** MULTIDISCIPLINARY BRANCHES МЕЖДУДИСЦИПЛИНАРНЫЕ ОТРАСЛИ

ზეინაბ ახალაძე – საქართველოს აბრეშქვორები _____	161
მანანა შალამბერიძე – შერჩეულ მემკვიდრეებში შერჩერის უწყვეტი _____	166
გულადი თხილაიშვილი – ანტი-დემინგის მნიშვნელობა ეროვნული სასურსათო უსაფრთხოების გადაწყვეტის საკითხში _____	170
ნატო ჯაბიძე – სოფლის მემკვიდრეების შემდგომი განვითარება, მიწის მართვის თანამედროვე სისტემის შექმნის ბარეში შეუძლებელია _____	176
ჯემალ ანანიძე, გიორგი ჯაბიძე – სოფლის მემკვიდრეების სპეციალიზაციისა და დარბთა შეთანაწყობის ეკონომიკური ეფექტიანობა აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში _____	183
გელა ლოსაბერიძე, დავით კბილაშვილი – აბრეშქვორების განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები საქართველოში _____	187
სოსო თავბერიძე, ემზარ კილასონია – სამანქანო-სატრაქტორო აბრეშქვორების საყრდენ-ჩაჭიდებითი გამავლობის კვლევა შერდოვულ მიწათმომქმედების პირობებში _____	193
ემზარი კილასონია – ზეთისხილის სადემონსტრაციო ნაკვეთზე ჩასატარებელი მმქანიზმებულ სამუშაოთა ტექნოლოგია _____	197
მამუკა წიქორიძე – მინერალური საუქმების მმქანიზირებული ვესით მომზადება და სიმინდის რიბთაშორისებში შეტანის ხერხები _____	200
სოსო თავბერიძე, დავით კბილაშვილი – თვლიანი ტრაქტორის საკურსო მდბრადობის კვლევა _____	203

დარეჯან ჩხიროძე – მღბრადი განვითარება ეკონომიკის განვითარების გარანტი	208
იზოლდა ხასაია – ტურისტული მომსახურების მომხმარებელთა პრობლემები იმერეთში	211
სერგო ცაგარეიშვილი, აკაკი ნასყიდაშვილი, მათა დიაკონიძე – კვების მომსახურების ზოგადი დახასიათება ტურიზმში	216

1 აგრონომიის მეცნიერება AGRICULTURAL SCIENCES АГРАЛЬНЫЕ НАУКИ

წაბლის დაავადებანი წინანდლის დენდროპარკში

ლ. ბაზერაშვილი

ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
 ლაბორატორია

ნ. ბოკუჩავა

ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
 ლაბორატორია

მ. კველიშვილი

აგრარულ მეცნიერებათა დოქტორი, იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის
 სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნ. ჯიბლაშვილი

ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, აგრარული უნივერსიტეტი

ათწლეულის განმავლობაში წინანდლის აღ. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დენდროპარკში არ ჩატარებულა საფუძვლიანი ფიტოსანიტარული გამოკვლევა.

*2010-2016 წლებში ჩვენს მიერ ჩატარებული გამოკვლევების შედეგად გამოვლენილი იქნა წაბლის მცენარეების დაავადების გამომწვევი სოკოები *Cryphonectria parasitica* და *Phytophthora spp**

წინანდლის აღ.ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დენდროპარკის მცენარეული საფარის ფიტოსანიტარული გამოკვლევებისას ჩვენს მიერ აღრიცხული იქნა ჯანსაღი, დასუსტებული და გამხმარი წაბლის მცენარეები. ხმობადი და გამხმარი ხეებიდან აღებული ნიმუშების ხელოვნურ საკვებ არეებზე გადათესვის და მიკროსკოპული ანალიზის შედეგად იდენტიფიცირებული იქნა წაბლის ენდოთიოზის (*Endothia parasitica*) და ფიტოფტოროზის გამომწვევი სოკოები (*Phytophthora spp*).

Endothia parasitica წაბლის სოკოვანი დაავადებებიდან ყველაზე მეტი მავნეობით ხასიათდება. სოკო აზიის ქვეყნებიდან გასული საუკუნის დასაწყისში გავრცელდა ამერიკასა და ევროპაში. ენდოთია განვითარებისას მთლიანად შლის მერქნის კამბიალურ შრეს და იწვევს მთელი მცენარის ხმობას. დაავადება წლითი წლობით პროგრესირდება, ცალკეულ ტოტებზე ფოთლები დებულობს მურა შეფერილობას, ჭკნება და ხმება. თუმცა დანარჩენი ტოტები ჯანსაღად გამოიყურება, 3-4 წლის შემდეგ მცენარე ხშირ შემთხვევაში ხმება.

Endothia parasitica (Murr) P.S and H.W.Ander. პირენომიცეტების წარმომადგენელი ჩანთიანი სოკოა. მცენარის ქერქის ქვეშ ვითარდება მოყვითალო ან მოყავისფრო წითელი 0,75-დან 3 მმ-მდე დიამეტრიც და 0,5-2,5 მმ სიმაღლის სტრომა.

პერიტეციუმი მუქი ფერის, მომრგვალო ან ბოთლისებურია 5-დან 50 მიკრონი, 300-400 მიკრონი დიამეტრის, ჩანთები ელიფსური ან ქინძისთავისებური 30-60/7-9 μ ელიფსური ერთი ტიხრით, უფერული 7-11/3,5-5 μ

პიკნიდიები წარმოიქმნებიან სტრომაში (როგორც პერიტეციუმები), 100-300 დიამეტრში, კონიდათმტარები მარტივი, ძაფისებური. 12-20/1,5 μ ; კონიდიები წაგრძელებული

ან ცილინდრული, მასაში ღია ყვითელი, მომრგვალებული ბოლოებით 3-5/1,5-2 μ .

სოკო ვითარდება წაბლის გარდა (*Castanea*) მუხის (*Quercus*), ნეკერჩხლის (*Acer*) და სხვა მცენარეებზე, მაგრამ ძირითადად წაბლზე და იწვევს წაბლის ღერო ტოტების კიბოს.

დაავადებულ მცენარეზე უპირველესად ხმება. ქერქი(*kopa*), რომელიც მოწითალო-მურა შეფერილობას ღებულობს მკვეთრად გამოირჩევა სარი ქსოვილისაგან. შემდეგ ავადდება კამბიუმი, რამდენიმე ხნის შემდეგ გამხმარი ქერქი ცვივა და რჩება გაშიშვლებული მერქანი. ძლიერ დაავადებულ მცენარეებზე ვითარდება სოკოს ნაყოფსხეულები და პიკნიდიები.

სოკო აავადებს მერქანს და ტოტებს, ამასთან აღსანიშნავია რომ ტოტების დაავადებისას გამხმარი ფოთლები ზედ რჩება და არც ვივა მთელი ზამთრის განმავლობაში. დაავადების ძლიერი განვითარებისას მცენარე სრულად ხმება.

როგორც დაკვირვებები აჩვენებს დაავადების განვითარების ოპტიმალური ტემპერატურაა 18-28⁰ C, ზედა ზღვარია -35⁰ C.

წაბლის ენდოთიოზის წინააღმდეგ ბრძოლის ეფექტური ღონისძიებანი არ არსებობს და დაავადების განვითარების თავიდან აცილებისთვის ერთად-ერთ საშუალებად დაავადებული ხე-მცენარეების დაუყოვნებლივ განადგურებას ურჩევენ.

ფაქტია, რომ წაბლის აღმოსავლური ჯიშები გამძლეობას ამჟღავნებენ დაავადების მიმართ. სოკომ შეიძლება მხოლოდ ერთეული ტოტების ქერქის დაზიანება გამოიწვიოს და არა მთელი მცენარის ხმობა. ამიტომ ინტენსიური მუშაობა მიმდინარეობს წაბლის ხის ჰიბრიდული ჯიშების მიღების მიზნით. (Белов, 2010; Wingfield, 2001).

Phytophthora გვარის ყველა წარმომადგენელი პრაქტიკულად ფიტოპათოგენია (Сурина 2015).

დაავადების დიაგნოსტიკა მეტად რთულია, რადგან ხშირად სიმპტომები სხვა პათოგენებით გამოწვეული დაავადებას ჰგავს, ზოგჯერ კი პათოგენურ პროცესს აბიოტურ ფაქტორებს მიაწერენ. აავადების პროცესის გარეგნულ გამოვლენას დიდად განაპირობებს გარე ფაქტორები.

სოკო აავადებს მცენარის ყველა ორგანოს, ფესვიდან დაწყებული შტამბით და ტოტებით დასრულებული. აავადება შესაძლებელია ნეკროზების გამოვლენის გარეშეც მიმდინარეობს, ფარულად. ხშირად პროცესი მრავალწლიანია ანდა პირიქით, შეიძლება დაავადების სწრაფი ფორმა განვითარდეს და გაახმოს მცენარე.

ჰიფების დიამეტრიც ცვალებადია და დამოკიდებულია საკვები არის შემადგენლობაზე; ჩვეულებრივ მიცელიუმის დიამეტრიც 5-8 მკმ ფარგლებშია იმის მიხედვით ჩადირულია სუბსტრატში, საჰაეროა, ზედაპირულია თუ მასპინძელ მცენარის უჯრედშია განვითარებული.

ენდოგენური მიცელიუმი ძაფისებური, ქინძისთავისებური და მომრგვალო ჰაუსტორიებით ხასიათდება, იჭრება მასპინძლის ქსოვილის ერთ ან რამდენიმე უჯრედში.

უსქესო გამრავლება ზოოსპორანგიებით (კონიდიებით) მიმდინარეობს შემოდგომაზე დაავადებულ ქსოვილში, ვითარდება ოოსპორებით, რომელიც რამდენიმე წელი ძლებს

ნიადაგში. Xელსაყრელ პირობებში ოსპორა ღივდება და იწვევს დაავადებას.

დაავადებული წაბლის შტამბის ქვედა ნაწილში დაზიანების ზონაში ქერქი ცილდება მერქანს და გამოიყოფა სითხე, რომელიც ჰაერზე ღებულობს მოშავო მურა შეფერილობის, მასში ტანინების დაჟანგვის გამო. შემდეგში დაავადებულ მცენარეებს უხმებათ ფოთლები და ტოტები.

დაავადება განსაკუთრებით სწრაფად ვითარდება თბილ ზამთრის და ტენიანი გაზაფხულის პირობებში. ფიტოფტოროზით ძლიერი დაავადების დროს მცენარე მთლიანად ხმება.

ბრძოლის ღონისძიებებიდან რეკომენდირებულია დაავადებული ქერქის ამოჭრა და დაწვა. იარა იფარება ბაღის მალამოთი. დაავადებულ მცენარეებს ასხურებენ ფუნგიციდს.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Белов, А.А (2010б 141 с). Внутривидовой полиморфизм фитопатогенного гриба *Cryphonectria parasitica* в причерноморской части ареала каштана посевного
2. Wingfield , M.J ., Rodas,C., Venter,M., Wright,J., Wingfield B.D(2001). *Cryphonectria canker on Tibouchina* in Colombia. Blackwell Wissenschafts-verlag, Berlin
3. Веденяпина, Е. Г(1985). Популяция *Phytophthora cinamomi* в почвах различных фитоценов. Микология и фитопатология. С 322-329
4. Пинковский, М.Д(2003). Восстановление калитановых насаждений в очагах усыхания. Дисс. На соиск. Уч. Канд. Сельскохозяйств. Наук. Сичи, с – 118
5. Balci, Y., Balei, J., Eggers, W. L., Donald, J., Juzwik,R(1991). *Phytophthora spp.* Associated with forest soils in eastern and north-central U.S. oak ecosystems. *Plant Disease* p. 705-710
6. Суринаб Т.А (2015). Фитопторозные корневаые грибы древесных и кустарниковых растений и их диагностика. Автореферат, канд.биол.наук. Москва с 21-32

THE CHESTNUT'S DESEASES IN DENDROPARK OF TSINANDALI

L.Bazerashvili

Doctor of biological sciences, Laboratory of the Ministry of Agriculture

N.Bokuchava

Doctor of biological sciences, Laboratory of the Ministry of Agriculture

M.Kevlishvili

Doctor of agrarian sciences, Telavsky State University of Icob Gogebashvili

N.Jiblashvili

Doctor of biological sciences

Summary

In the article the results of the research of phytosanitary condition of the chestnut on the territory of Tsinandali park .

In this study *Criphonectria parasitica* (murr) P.J. and H.W. Ander (*criphonectria cancer*) and *Phytophthora spp.* Are reported as the causal agent of a serious diseases on *Castanea spp.* In Dendropark .

C. parasitica and *P. spp.* causes wilting and dried *Castanea sp.*

ЗАБАЛЕВАННЫЕ КАШТАНА В ДЕНДРОПАРКЕ ЦИНАНДАЛИ

Л. Базерашвили

Доктор биологических наук, Лаборатория министерства сельского хозяйства

Н. Бокучава

Доктор биологических наук, Лаборатория министерства сельского хозяйства

М. Кевлишвили

Доктор аграрных наук, Телавский Государственный Университет им. Якоб Гогешашвили

Н. Джблашвили

Доктор биологических наук

Резюме

В статье представлены результаты обследования фитосанитарного состояния каштана на территории дендропарка с. Цинандали.

При обследовании каштановых насаждений в 2010-2016 гг было выявлено из ослабленных и усыхающих деревьев каштана грибы *Cryphonectria parasitica* (Murr) P.S and H.W. Ander *Phytophthora* spp.

C. parasitica и *P.spp* вызывают усыхание каштановых деревьев.